

Kim jest Papusza

Wpisany przez Administrator
środa, 27 listopada 2013 12:07 -

Bronisława Wajs, ps. Papusza (ur. 17 sierpnia 1908 lub 10 maja 1910 w Lublinie, zm. 8 lutego 1987 w Inowrocławiu) – poetka pisząca w języku romskim. Pochodziła z grupy etnicznej Polska Roma (polscy Romowie nizinni).

Życiorys

Była jedną z niewielu kobiet romskich, które samodzielnie nauczyły się pisać i czytać. Nigdy nie uczęszczała do szkoły, w wieku 16 lat została wydana za mąż za o wiele starszego harfiarza Dionizego Wajsa.

W okresie II wojny światowej ukrywała się wraz ze swoim taborem w lasach.

Papusza debiutowała wierszem w „Nowej Kulturze” w 1951. Jej odkrywcą i tłumaczem z języka romskiego był w roku 1949 Jerzy Ficowski. Pierwsze tłumaczenia przesłał Julianowi Tuwimowi, który doprowadził do ich publikacji. Po wielu latach wędrówek z taborem w roku 1950 Bronisława Wajs zamieszkała w Żaganiu. W Gorzowie Wielkopolskim mieszkała od roku 1954, gdy na dobre zatrzymał się jej romski tabor, do 1984, gdy starą i schorowaną przyjęła pod opiekę rodzina z Inowrocławia.

W środowisku romskim spotykała się z niechęcią, ze względu na odstępstwo od tradycyjnej roli kobiety. Szykany, którym była poddana, spowodowały wystąpienie choroby psychicznej i konieczność okresowego leczenia w zakładach psychiatrycznych.

Od 1962 Wajs należała do Związku Literatów Polskich. Jej wiersze przekładane były na języki: niemiecki, angielski, francuski, hiszpański, szwedzki, włoski.

Zmarła 8 lutego 1987. Została pochowana 14 lutego na cmentarzu Świętego Józefa w Inowrocławiu.

Kim jest Papusza

Wpisany przez Administrator
środa, 27 listopada 2013 12:07 -

Filmy

W roku 1974 powstał film dokumentalny „Papusza” w reżyserii Maji Wójcik oraz Ryszarda Wójcika. Realizatorzy filmu opisali obyczaje i życie społeczności cygańskiej. Bohaterami filmu byli Papusza oraz Jerzy Ficowski.

W roku 1992 powstał film „Historia Cyganki” według scenariusza i w reżyserii Grega Kowalskiego z muzyką Jana Kantego Pawluśkiewicza.

W 2013 nakręcono poświęcony jej film fabularny „Papusza” według scenariusza i w reżyserii Krzysztofa Krauze i Joanny Kos-Krauze, z Jowitą Budnik w roli głównej.

W 2013 roku w Wydawnictwie Czarne ukazała się książka Angeliki Kuźniak „Papusza”.

Otrzymane nagrody

- Lubuska Nagroda Kulturalna (1958),
- Nagroda Kulturalna „Nadodrza” (1978),
- Nagroda Gorzowska (1978).

Wydane tomiki wierszy

(Tłumaczenie Jerzego Ficowskiego)

Kim jest Papusza

Wpisany przez Administrator
środa, 27 listopada 2013 12:07 -

- Pieśni Papuszy (Wrocław, 1956),
- Pieśni mówione (Łódź, 1973),

{gallery}2013_14/polecam/papusza{/gallery}